

Aan de bestuursleden van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Zaaknummer : OD.36908313
Behandelaar : A. Bosma
Betreft : Bodemtaken 2024

Geachte heer/ mevrouw ,

In brief met kenmerk 13660469, d.d. 4 maart 2020, heeft de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) u geïnformeerd over de decentralisatie van de bodemtaken onder de Omgevingswet en de financiële gevolgen voor u als gemeente. Deze brief is daarop een vervolg. In deze brief benoemen we de veranderingen in bevoegdheden en taken, geven we een inschatting van de financiële gevolgen voor uw organisatie in 2024 en mogelijke dekkingsbronnen hiervoor. Tot slot schetsen wij nog het vervolgproces.

Veranderingen in bevoegdheden en taken

Sinds de brief van 4 maart 2020 is de Omgevingswet diverse keren uitgesteld en de datum van de verwachte inwerkingtreding staat nu op 1 juli 2023. Dit wordt het moment waarop de gemeente, in plaats van de provincie, verantwoordelijk wordt voor een deel van de huidige taken die vallen onder de Wet bodembescherming (Wbb).

Op dit moment is de provincie Noord-Holland het bevoegd gezag voor de bodemtaken Wbb en deze taken worden sinds 2016 uitgevoerd door de Omgevingsdienst. De huidige taken hebben betrekking op het saneren van - of werken in ernstig verontreinigde grond. Op deze onderwerpen worden uitgevoerd: projecten, afgeven van vergunningen, behandelen meldingen, uitvoeren controles, verstrekken bodeminformatie en invoeren bodemrapporten.

Ook onder de Omgevingswet blijft een deel van de bodemtaken bij de provincie Noord-Holland. Dit gaat namelijk vallen onder het overgangsrecht. In het overgangsrecht worden aanvragen afgehandeld conform de Wet bodembescherming. Hier moet onder meer gedacht worden aan het afronden van procedures die gestart zijn voordat de Omgevingswet in werking treedt, spoedlocaties en nazorglocaties. Ook blijft de provincie onder de Omgevingswet verantwoordelijk voor het diepere grondwater.

Onder de Omgevingswet zullen alle bodemlocaties die als 'schoon' worden gezien, en locaties die nooit zijn onderzocht, overgaan naar de gemeente. Daarnaast komen ook de verontreinigde locaties waar geen acties voor nodig zijn onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor ontwikkelingen die plaats zullen vinden op deze verontreinigingen is het uitgangspunt dat de bodemverontreiniging integraal in de gebiedsontwikkeling wordt opgepakt. Om hierop te kunnen sturen zijn er diverse meldingen en mogelijkheden tot maatwerk opgenomen in de Omgevingswet.

Bij de taken die onder de Omgevingswet overgaan naar gemeenten, is de inschatting dat meer situaties melding plichtig worden. Er zijn hiervoor meerdere milieubelastende activiteiten: graven boven interventiewaarde, graven onder interventiewaarde, afvalstoffen op of in de bodem brengen en saneren. Er zullen minder vergunningen afgegeven worden, maar er is wel altijd een mogelijkheid tot maatwerk. Maatwerk betekent arbeidsintensievere trajecten vanuit het perspectief

van de OD NHN. Ook voor de controles geldt dat ingeval van meer meldingen meer informatie beschikbaar komt voor controles. Daarnaast is het de verwachting dat de drugsdumpingen verder zullen toenemen en daarmee ook de toezicht en handhaving van de OD NHN. Voor de projecten geldt dat de gemeenten ook beleid moeten opstellen over omgang met bijvoorbeeld PFAS, Lood en andere opkomende zeer zorgwekkende stoffen.

Inhoudelijke keuzes

Zoals hierboven geschetst, verandert de bodemtaak onder de Omgevingswet. Onze inschatting is dat de hoeveelheid werk om deze taak kwalitatief goed uit te kunnen voeren, gelijk blijft. Wellicht dat de komende tijd blijkt uit overdracht van de taken vanuit de provincie dat nog inhoudelijke keuzes te maken zijn die van invloed zijn op de financiën.

Inschatting financiële gevolgen voor de gemeenten in Noord-Holland Noord **)

Op basis van deze inschatting zijn we tot de volgende kostenraming voor 2024 gekomen:

Gemeente	Percentage	Totaal uren	Totaal bedrag
Alkmaar *)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bergen	3,63%	459	€ 42.100,00
Castricum	3,84%	486	€ 44.600,00
Den Helder	7,38%	934	€ 85.700,00
Dijk en Waard	7,59%	961	€ 88.100,00
Drechterland	2,27%	287	€ 26.400,00
Enkhuizen	7,25%	918	€ 84.200,00
Heiloo	0,87%	110	€ 10.200,00
Hollands Kroon	4,68%	592	€ 54.300,00
Hoorn	11,92%	1.509	€ 138.900,00
Koggenland	2,79%	353	€ 32.400,00
Medemblik	4,71%	596	€ 54.700,00
Opmeer	1,13%	143	€ 13.200,00
Provincie Noord-Holland	35,38%	4.478	€ 410.700,00
Schagen	4,25%	538	€ 49.300,00
Stede Broec	1,12%	142	€ 13.000,00
Texel	1,19%	151	€ 13.800,00
Totaal	100,00%	12.656	€ 1.161.600,00

* de gemeente Alkmaar is op dit moment al bevoegd gezag Wbb en daarmee is er geen effect voor deze gemeente.

** de kostenraming betreft 2024. Voor 2023 neemt de provincie de kosten nog volledig voor haar rekening neemt, ook wanneer de Omgevingswet zoals nu wordt verwacht halverwege dat jaar inwerking treedt.

Toelichting bij de cijfers

De percentages zijn berekend aan de hand van de uitgevoerde werkzaamheden in 2020 en 2021. Voor de kosten heeft de OD NHN de uurtarieven van 2023 gebruikt. Om te bepalen wat overgangsrecht is hebben we onder meer gekeken naar de BIS screening - toedeling bodemlocaties- , rekening houdend met een doorlooptijd - ingezette aanvragen onder het huidige recht kennen een gemiddelde doorlooptijd waarmee richting overgangsrecht is gerekend-. Daarnaast is op zaakniveau een inhoudelijke beoordeling gemaakt over wat een aanvraag mogelijk 'doet' onder de Omgevingswet.

De cijfers blijven een indicatie op basis van eerdere jaren en dit kan elk jaar wijzigen op basis van de werkzaamheden in de aangetroffen verontreinigingen. Dit kristalliseert verder uit totdat duidelijker is wat het overgangsrecht in gaat houden. Maar een nog belangrijkere reden is dat de afgelopen twee jaren in verschillende gemeenten meer vervuiling is aangetroffen. Daarnaast zijn de cijfers over de gemaakte uren nauwkeuriger per gemeente toebedeeld dan in 2020 het geval was. In het uitvoeringsprogramma 2024 dat in de loop van 2023 zal worden vastgesteld en

besproken met de gemeenten, kunnen we mogelijk nauwkeuriger berekenen door ook de cijfers van 2022 in de berekening mee te nemen.

Financiële dekking

Specialisten zijn schaars op de arbeidsmarkt en wij hebben op dit moment de ervaren mensen in huis. Deze mensen behouden we graag om hun kennis en ervaring voor de gemeentelijke bodemwerkzaamheden in te kunnen zetten.

Op dit moment zien wij drie dekkingsbronnen:

1. De middelen die u ontvangt voor de implementatie van de Omgevingswet;
2. De grondexploitatie die voortkomt uit de gemeentelijke gebiedsontwikkeling;
3. Het heffen van leges op het bouwen bij een bodemgevoelige activiteit.

Vervolgproces

Na afronding van de jaarcijfers 2022 checken wij nogmaals de gevolgen van de urenverdeling op de onderlinge verdeling tussen gemeenten. Dit is een onderwerp van gesprek bij het aanbieden van het uitvoeringsprogramma voor 2024. Vanaf inwerkingstreden van de Omgevingswet zullen wij daarnaast input leveren aan de landelijke monitoring. Deze monitoring zal gerapporteerd worden aan het landelijke directeurenoverleg bodem.

Naast de financiële gevolgen is ook sprake van bodeminhoudelijke gevolgen. Voordat de Omgevingswet in werking treedt is helder welke bodemlocatie onder welk bevoegd gezag zal vallen. Daarnaast heeft deze wetswijziging ook gevolgen voor de beleidsvaststelling bij de gemeenten. De OD NHN komt nog met een voorstel richting de gemeenten over opties die kunnen worden opgenomen. Afhankelijk van deze opties kan er in goed gesprek tussen de deelnemers worden besproken welke beleidskeuzes er te maken zijn in de uitvoering. Uit de VTH sessie van 23 november jongstleden bij de provincie Noord-Holland is echter wel gebleken dat er door de provincie weinig ruimte wordt gezien om hierin te minderen. Het is daarbij wel in ieders belang om de schaarse expertise van de bodemspecialisten te behouden voor de overheid. Daarnaast zullen de dienstverleningsovereenkomst, en daarmee ook het mandaat, moeten worden aangepast om de taakuitvoer mogelijk te maken voor de bodemtaken. Dit proces zal meegaan in het reguliere proces rond de vaststelling van de dienstverleningsovereenkomst en het mandaat voor 2024.

Namens het dagelijks bestuur,

M.C. Uitdehaag
Voorzitter Omgevingsdienst Noord-Holland Noord